

Voornaam

Koen Dille

Ik heb weet van een foto waarop Jaak Gabriëls Vera Dua kust. Neen, dit is niet wat u denkt. Die foto is niet boven water gekomen in de slipstream van wat die arme socialistische bankier DSK in New York is overkomen. Kom, kom, we leven in Vlaanderen! Sinds de verkiezingsoverwinning van Bart De Wever is de zedelijke bevrijding van ons volk stilgevallen. Mentaal verkeren wij opnieuw in de jaren vijftig. Dat was de tijd dat de meisjes nog voor snit en naad leerden. Toen traden de slimste jongens op aanraden van meneer pastoor in het seminarie en kon de hogere clerus er ongestoord relatietjes op na houden. Trouwens, nu De Wevers mentor, Theodore Dalrymple het tot vaste columnist in Vlaanderens Onverantwoord Interessante Krant heeft gebracht, ziet het er niet naar uit dat wij ooit nog in de vaart der volkeren de kop van het peloton zullen mogen trekken.

Die foto dus. Ze dateert uit de opwindende tijd dat Paars-Groen het hier voor het zegen had. Jaak Gabriëls en Vera Dua waren ministers in de toenmalige Vlaamse regering. Hij was liberaal en ooit daarvoor nog voorzitter van de Volksunie. Zij behoorde tot wat toen nog Agalev heette. De foto in kwestie circuleerde niet onder de mantel. In tegendeel, ze bedekte bijna een halve voorpagina van de hoger vermelde onverantwoord interessante krant. Goed, ik kan me vergissen. Mogelijk werd ze gepubliceerd door het Onafhankelijk Dagblad voor Vlaanderen. In die tijd was dat ook een kwaliteitskrant. Vandaag is ze meer een opgepimpte versie van Het Laatste Nieuws en mikt ze op een publiek van semi-intellectuelen die 's avonds geen zin meer hebben om nog een boek ter hand te nemen.

Maar we hadden het over die foto. Ze moest blijkbaar illustreren hoe vlot, vrijmoedig

en ontspannen Vlaamse ministers toen met elkaar omgingen. Paars-Groen had een nieuwe manier van aan politiek doen ingeluid. Geen zweem wantrouwen heerste er in de schoot van die regering. Geen messen in de rug. Geen kwansuis verkeerd geposte mailtjes. Geen teflon of beton in de wijde omtrek te bespeuren. En toch ... Op die foto staat nog een andere Paars-Groene minister. Het is de VLD-er Dirk van Mechelen. Wat kijkt hij zo beduusd naar zijn kussende collega's? Hij weet duidelijk niet wat hiervan te denken. En wat moeten wij dan denken van die fotograaf? Waarom legde hij die scène vast? Dat de redactie die foto bijna levensgroot op haar voorpagina plaatste, spreekt ook boekdelen. Hier gebeurde overduidelijk iets ongewoons. Politici kusten elkaar niet in die tijd. Zelfs niet als ze van geslacht verschilden. En al helemaal niet als ze van partij verschilden, ça ne se faisait pas. Inderdaad, niets is zo vluchtig als een coalitie. Weinige afspraken zijn zo loos, voos en broos als deze die vastgelegd zijn in een regeerakkoord. Dat ze ondertekend worden en publiek op de tribune afgekondigd, verandert daar niets aan. Ook toen was dat zo. Coalitiegenoten konden – en kunnen – binnen een etmaal elkaars felste vijanden worden. Kunt u zich dat inbeelden? De medestander die u gisteren nog innig aan de borst heeft gedrukt, scheldt u vandaag uit voor het vuil van de straat. Of u kust argeloos uw collega-minister en gelijk maakt die er gebruik van om u een oor af te bijten. Neen, de politieke arena betreed je maar best met een valhelm, een kogelvrij vest en een baseballknuppel.

Samen met Paars-Groen is die kusrage ter ziele gegaan. Ziet u Leterme soms Laurette Onckelinx kussen? Of Geert Bourgeois die Freya Vandenbossche eens goed vastpakt? Die man zie ik hoogstens als hij thuis komt zijn vrouw een slap handje geven.

Maar onze politici cultiveren nog een andere hebbelijkheid. Ze noemen elkaar bij de voornaam. Mij zou het niet verbazen als gevoelige zielen dat haast ervaren als een symbolische penetratie. Als je iemand bij zijn voornaam noemt, dring je veel dieper door tot diens eigen zelf dan met wat wang aan wang gezoen. Wie ermee begonnen is, weet ik niet. Maar de eerste die ik het heb zien doen, was Bert Anciaux. Ooit minister van cultuur nam hij deel aan een TV-debatje. Tegenover hem zat Gerard Mortier, een cultuurmonument dat de hele beschaafde wereld ons benijdt. Dat hij maar pas als minister ontdekt had wat een opera voor iets was, belette Bert niet om zijn gesprekspartner ongegeneerd met Gerard aan te spreken. De hulptrainer van FC Heultje die Michel Preudhomme een bemoedigend schouderklopje geeft. Twee ouwe rakkers die vroeger geregeld samen de hoeren bezochten, zoals Hugo Claus het ooit uitdrukte toen een journalist het waagde hem te tutoyeren. Beleefd als hij is, had de heer Mortier zich welwillend aan het gespreksniveau aangepast. Alleen bleek hij – na al die jaren Salzburg, New York, Parijs en Madrid – niet meer zo vertrouwd met wie er hier allemaal aan politiek deed. En zo bleef hij het mannetje aan de andere kant van de tafel de hele tijd met Bart aanspreken.

Vandaag werd een nieuwe grens overschreden. Sinds zowat een jaar zijn al onze toppolitici in een uitzichtloos spelletje armworstelen verwickeld. Je zult lang moeten zoeken om in de negentiende-eeuwse belcanto-opera's evenveel decorum, drama, tragiek, theatraleiteit, opgefokte sentimenten en gezwollen taalgebruik tegen te komen als in het rederijkerstheater van onze Belgische politici. Het verschil is dat die laatsten het wel degelijk menen. Hun woorden dienen om de tegenstander te beschimpen,

verdacht te maken, te vernederen en liefst nog te vernietigen. In de opera staan de acteurs weer recht als het doek is gevallen. Onze politici daarentegen staan elkaar naar het leven. Ze zijn wel degelijk uit op het politieke vel van de ander. Maar al die tijd schudden ze elkaar minutenlang de hand, porren ze elkaar in de zij en gaat het van “Mais non, Bart...”, “Mijn beste Elio...”, “Sorry, Caroline...”, “Heb ik dat wel goed begrepen, Wouter?... “ of “Ecoutez-moi bien, Alexandre...”.

Als dit land ooit verdampt, zal het toch niet liggen aan deze oprechte kameraden.